

İçkinlik ve Aşkınılık

Felsefe Bölümü yüksek lisans dersi

Haftada 3 oturum / Oturum: 45 dk.

Ders Yöneticisi: Dr. Çetin Balanuye

Ders Hakkında:

Batı felsefesini sınıflama ve bölümlene girişimleri arasında genelde bir tekseslilik olduğu dikkat çeker: Epistemoloji açısından yapılan en yaygın ayırım usçular (rationalists) ile deneyciler (empricists) arasında; felsefe yapma üslup ve yaklaşımları açısından çizilen en yaygın ayırımsa çözümleyici (analytic) ile kıta Avrupalı (continental) felsefeler arasındadır. Bu ayrımlar, her ne kadar felsefeyle ilişkimizi kesin hatlarla bölmese de felsefi sorun ya da açmazları hangi söz dağarları, paradigmlar ya da ön kabullerle okuyacağımızı belirler. Sözü edilen

ayrımara göre hiçbir yerde tam olarak bulunmayan düşünürler ve yaklaşımlar olabildiği gibi, hepsinde bir ölçüde yer tuttuğu görülen düşünürler de vardır. Bu her iki yaklaşım da felsefe tarihini indirgemeci okumaya yatkın geleneğe kendi dilince tepki göstermeyi başarır: Hiçbir cephede yer almamak da, aynı anda her cephede yer almak da cepheleşmeye karşı girişilen anlamlı bir direnişi akla getirir.

Bu indirgemeci tutuma karşı bir başka direnme yolu da felsefenin odaklandığı temalar, bu temaları irdeleme ve sunma biçimlerinde yaratıcı olmak ve yepyeni denemelere girişmektir. Cepheleri durmaksızın çoğaltmak savaş fikrini zayıflatacaktır. Aşkınlık ile içkinlik tartışmaları felsefede bu türden bir “yaratıcı ayırım olanağı” üzerinde duran denemeler olarak okunabilir: Olmakta olan her şeyi, varlıkları ve bir varlık olarak insan-özneyi aşan “aşkın bir olanak” (Tanrı, İyi, Akıl vb.) olması gerektiğini düşünenlere karşı, varlıklar üstü hiçbir dikey yükselti olamayacağını, olmakta olanın tümünden ve hep birlikte aynı “içkinlik düzleminin yatay sakinleri” olduğunu düşünenler...

Bu ders, üstte genel çerçevesi çizilen tema kapsamında, felsefedeki iki geleneğin izini sürecektir,

bazı düşünürleri bu bağlamda yeniden okuma çabalarından oluşacaktır.

Ders Yöneticisinin Ders İşleme Yaklaşımı:

Bu ders için seçtiğim çeşitli okumalar var. Bu okumaların her birini sizler için daha açık ve anlaşılır kılma sözü veremem; bunun her metin için olabilirliğini savunmak benim her yazardan daha başarılı bir iletişimci olduğumu savlamak olurdu. Katkımın daha çok, metinlere ilişkin genel-geçer (çoğunluğa uygun) bir anlamının ortaya çıkması için kılavuzluk olacağını sanıyorum. Bu kılavuzluğu yaparken bazen "ders anlatmak", bazen "tartışmak", bazen de Sokratik bir diyalogla "fikir doğurtmak" gibi çarelere başvuracağım. Üç çarenin de işe yaraması sizlerin istek ve desteğine bağlıdır.

Değerlendirme:

Dersin temel değerlendirme ölçütü hakemli bir dergide yayınlanabilir nitelikte, yaklaşık 3-4 bin sözcükten oluşan, konuyla ilgili literatürün yeterli düzeyde haberdar olarak

yazacağınız özgün bir makaledir. Makalenizle ilgili taslak öneriniz için son tarih 15 Ekim 08, makalenizin tamamlanmış halini sunmak için son tarih 1 Aralık 08'dir. Makalenizi yazarken dikkat edeceğiniz akademik ölçütler konusunda ETHOS: Felsefe ve toplumsal bilimlerde diyaloglar adlı "online hakemli" derginin www.ethosfelsefe.com adresindeki koşullarını kullanınız.

Makaleleriniz için başlık ve konu seçerken benden yardım alabilir, ya da derste 15 dakikalık bir çağrışım toplantısı organize edebilirsiniz.

Aşırma (Plagiarism) Hakkında Not:

Aşırma, en kısa anlatımla, tümüyle size ait olduğundan emin olmadığınız bir fikre sizinmiş süsü vermektir. Bu bir suçtur. Bu suç ve cezası hakkında yeterince bilgilenmenizde büyük yarar vardır. Bu bilgilenmeyi bu kısa plan kapsamında yapmak zordur; dileyenler benden kaynak sorabilir ya da ortak talep bu yönde olursa derste sözlü bilgilendirme yapılabilir.

Ders Planı:

Bir haftada en fazla 3 oturum olacak, her oturum en çok 45 dk sürecektir. Oturumlar arasında ara vermeyi ihmal etmeyeceğiz. Aşağıda, incelenecek konuların oturumlara dağıtılmış açıklamaları vardır. Konuların neler olduğu, hangi sırayla işleneceği ve hangi kaynaklardan yararlanılacağı yazılmıştır.

Kaynakların orjinalleri tarafımdan sağlanacaktır; sizden beklenen, dersin başında bu kaynakların ilgili bölümlerini fotokopi yaptırmaktır.

I. Genel Giriş

Süre: 2 oturum

Amaç: Tanışmak; dersin temel yönelişini kavramak; ders planı hakkında bilgilenmek; dersin işlenişini hakkında bilgilenmek; kaynakları tanımak; değerlendirme ölçütlerini öğrenmek.

Kaynaklar: -

II. İçkinlik ve aşkınlık kavramlarıyla tanışma

Süre:

6 oturum

Kaynaklar:

Balanuye, *Beden ve Aşkılık*, Felsefe Dünyası 2008
(yayınlanacak).

III. Çağdaş felsefede ayırımın görünümü

Süre:

6 oturum

Kaynaklar:

Daniel W. Smith, *Deleuze and Derrida,
Immanence and Transcendence: Two directions in
Recent French Thought, Between Deleuze and
Derrida*, Edited by Patton and Protevi, London:
Continuum, 2003.

IV. Arzu bağlamında içkinlik ve aşkınlık

Süre:

6 oturum

Kaynaklar:

Alan D. Schrift, *Spinoza, Nietzsche and Deleuze: An other discourse of desire*, in *Philosophy and Desire*, edited by Silverman, London: Routledge, 2000.

V. Etik açısından içkinlik ve aşkınlık

Süre:

6 oturum

Kaynaklar:

Daniel W. Smith, *The Place of Ethics in Deleuze's Philosophy: Three questions of immanence*, in *Deleuze and Guattari: New mappings in politics, philosophy and culture*, edited by Kaufman and Heller, Minnesota: 1998

VI. Özne bağlamında içkinlik ve aşkınlık

Süre:

6 oturum

Kaynaklar:

Reidar Due, *Immanence and Subjectivity*, in Deleuze, Cambridge: Polity Press, 2007.